

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KOZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

GOLDSCHAREK JÓZSEF

* 1815. † 1888.

smét egy jelesünket ragadta magával a kegyetlen halál; oly férfit, kit fél-századon át megszoktunk magunké-
 nak tekinteni. A kedves és szere-
 tetre méltó alak, kit sok időn át
 a tankerületi gyűlések elnöki emel-
 vényén s a vármegyei gyűléseken
 a közügyek készséges szolgálatá-
 ban láttunk, tisztelni és szeretni ta-
 nultunk, örökre eltávozott körünkből
 s csak tiszteletre méltó emléke ma-
 radt velünk.

Goldscharek József született 1815.
 évi december hó 7-én Kernyaján és
 tanulmányai végeztével 1840. évi
 augusztus hó 7-én Kalocsán pappá
 szenteltetett. Mint buzgó segédlelkész Kumbaján,
 Gajdobrán, Gákován és Zomborban káplánkodott.
 Különösen zombori káplánkodása nevezetes és
 ismeretes azok előtt, kik az 1848. évek zivata-
 rait Zomborban átérték; mert ezen években egye-
 dül ő volt a zombori róm. kath. hívek vigasztalója
 és bátorítója, amennyiben az akkor itt alkalmá-
 zásban volt lelkészek elmenekültek s ő egy gyón-
 tatásból a plébániára visszatérve, a paplakot
 iresen találta. A helyzetet azonban rögtön fel-
 ismerve, elhatározta magát maradni s nem szünet-
 meg hivatás kintartására inteni, sőt a szerb-ajkuak
 bizalmát is sikerült megnyernie és ezáltal sok
 szerencsétlenségtől kímélte meg a várost és lakóit.
 Ő volt az, aki az 1849. évi február 11-én törté-
 nt berontás alkalmával legyilkolt és a város
 különböző utcáin napokon keresztül heverő holt-
 testeket — számszerint 115-öt — összeszedet-
 tük és egy közös sírba temeték, melynek emlékkö-
 vel való megjelölése céljából városunk sok
 kegyeletes férfia jelentékeny pénzadománnyal
 jegyezte be nevét egy gyűjtőívre, az emlékkö-
 felállítatása azonban nem tudni mi okból, még
 mai nap is sikertelenül várta magára. E nemű
 munkássága akkoriban gyanúsított, de hogy
 alaptalanul, azt igazolta és megmutatta előbbi
 és későbbi hazafias és odaadó működése. Zom-
 borból 1853-ik évben felebbvalóinak bizalma a
 kalocsai érseki szeminárium aligazgatói állására
 szólította, mely tisztét 1857. évben a sztanisicsi
 plébániával cserélte fel.

Buzgó és sikerdús működéseinek elismeré-
 seül és méltánylásául 1860. évben kerületi jegy-
 zővé, tíz évvel később, 1870-ik évben, kerületi
 esperessé nevezetett ki; míg 1885. évben a kir.
 kegy a háj-szent-lőrinci címzetes prépostsággal
 tüntette ki.

Egyházi teendőit, mint lelkész, mint kerületi
 esperes és egyházi iskolalátogató felebbvalói meg-
 elégedésére mindenkor lelkiismeretesen és mint-
 szert pontossággal végezte; de sok utazásai és
 hivatalos levelezései, látogatásai mellett maradt
 ideje egyéb közügyek végzésére is.

Mint megyebizottsági tagot és községi kép-
 viselőt majd minden alkalommal a tanácskozási
 asztal mellett láttuk; a „Sztanisicsi Takarékpénz-
 tár“-nál, mint felügyelő bizottsági tag és helyettes
 igazgató, a virágzó, Sztanisicsi Polgári Olvasó-
 egyesületben pedig alelnöki tisztet töltött be.

Egyházi és oly sokoldalú munkásságot csak
 az ő pontossága végezhetett, melyet legáltalában
 jóljáró órához hasonlíthatunk, hol meg van min-
 den részecskének a maga rendeltetése, a maga
 célja.

De mint ember és jóbarát is az volt, mi-
 lyennek mint papot jellemeztük. Lekötelező szives
 modora általánosan ismert és emlékeztes azokra,
 kik őt a vidékről és Zomborból meglátogatták.
 Háziuri tisztet nálánál jobban betölteni senki
 sem értette és nem egy élvezetes napot töltött
 nála a vármegye intelligenciája.

Azonban az utóbbi két év alatt ezen szép
 napok mind ritkábbá lettek Sztanisicson, mert a

kedves és jószívű öreg papot betegsége mind
 közelebb hozta halálához. Súlyosbodó beteg-
 sége következtében 1887. év tavaszán a fárado-
 ságos kerületi esperesi állástól, saját kérelmére,
 felmentetett. 1887. év nyarán a karlsbadi fürdő-
 ben keresett, de nem talált gyógyulást és beteg-
 sége az őszön és télen át több ízben az ágyba
 kényszerítette. 1888. év tavaszán Bécsbe ment,
 orvostanárok véleményét kikérendő, de csakhamar
 visszatért és miután meggyőződött, hogy beteg-
 sége gyógyíthatatlan, keresztényi önmegadással
 várta a peracet, melyben a Teremtő őt magához
 szólítani fogja.

Hosszas és kinteljes betegség után ez be is
 teljesedett folyó évi november hó 22-én esti 9
 órakor.

Temetése folyó hó 25-én ment végbe nagy
 részvét mellett. A temetést Fejér Gyula apát vé-
 gezte Parcsotich Endre és Buday Gergely segéd-
 lete mellett. A könyvezők között ott láttuk kö-
 vetkező paptársait: dr. Csicsáky József almási
 prépost-plébánost, Válics János tb. kanonokot és
 madarasi plébánost, Mészner István bezdáni plé-
 bánost és kerületi jegyzőt, Maison Mihály rigyicai,
 Nagy Béla monostorszeghi, Tormásy Gábor katy-
 mári és Fuchs József krusevlyai plébánosokat,
 Schadt Ignác ó-morovici adminisztrátort és Rapp
 Sebestyén sztanisicsi káplánt. A környékbeli intel-
 ligenciából: Poppovics Dusan főszolgabíró, Hol-
 lósy Ödön kelebiai tisztartó, Toperczer Hugó
 gazdatiszt, Szende Lőrinc krusevlyai és Neszmí-
 rák Mátyás rigyicai jegyzők stb. voltak a teme-
 tetésen.

Áldott legyen emléke! Nyugodjék békével!

A történelem szerepe a népiskolában.

I.

Rothe a jellem fogalmát legrövidebben az alábbi
 néhány szóban határozza meg: „A jellem személyes
 létté lett erkölcsösség.“ És valóban; mert az erkölcsös-
 ség a jellemben egyedi kifejezést nyer, anélkül, hogy a
 maga általános mivoltát feláldozná, úgy hogy az erköl-
 cös ember nemcsak pusztán egy példányát képezi az
 erkölcsös emberek fajának, hanem egyedül is az s más
 személyiségekkel ki nem cserélhető. S fordítva, anélkül,
 hogy az egyed a maga én-jét az általános törvénynek
 feláldozná, melynek szigorja mindenkit egyenlővé tenne,
 nem önkényes egyediség, mely magát központnak tartja,
 hanem olyan, mely jót akar s azért feláldozni is kész
 magát. E szerint a jellem ellentétet képez. Csak jel-
 lemben ériük el, hogy a kötelesség erényné legyen,
 mert csak abban lesz egység a szabadság és szükség-
 ség, melynek fogva azért akarunk és cselekszünk va-
 lamit, mert nem mulaszthatjuk el s mégis teljesen sza-
 badoknak, függetleneknek tudjuk magunkat.

A jellem azt, ami tárgyilag kötelesség, könnyen és
 kedvvel teljesíti; ez lényegéhez tartozik s ennél fogva
 csak a jellem a valódi képviselője az erkölcsnek. Akinek
 jellemét ismerjük, előre megmondhatjuk, mikép fog ezen
 vagy azon esetben cselekedni, mert ez már el van ha-
 tározva s ő másképp nem akarhat, nem cselekedhetik.
 Nem szabad a jellemet az egyes jó tulajdonságokkal,
 melyek egyes embereken láthatók, összetéveszteni; mivel
 a jellem egység, amaz egyes tulajdonságoknak pedig
 nincs összetartó kapcsolata; az illeten gyengeség annyira
 megy, hogy az egyed ma egészen ellenkezője képes
 lenni annak, ami tegnap volt, vagy tagadja azt, mit ma-
 sok előtt szóval és tettben elvélte; az ilyen egyén-
 ről azt mondjuk, hogy jellemtelen. Ezekből látható,
 hogy a jellemtelen ember sohasem cselekszik határozott
 elvek alapján, hanem mindig önkénytelen akarata, baj-
 lamaiból indul ki.

A jellem fogalmában benn vagyunk, hogy az egyed
 egyenesen önkényes akaratánál, önelhatározásánál fogva
 az, a mi. Míg az akarat nem emelkedik a természeti
 hajlamok fölött szabadságra: addig bár erőteljesen s
 szilárdul lép is föl valaki, nem illeti meg a jellem nagy,
 nemes neve.

Ziller szerint az egész jellemnevelésnek kiválóan
 tanítás által kell történnie, minthogy a szilárdság és áll-
 hatóság leglényegesebb tulajdonságai a jellemnek, de
 ezek, mint minden állandó és maradandó, csak a gon-
 dolatkör (szív) képzése által létesíthetők. A tanítás is
 tényező, az igaz, de nem kizárólagos. A szilárdság ma-
 gában nem, csak a függési érzelmekkel teszi ki a jel-
 lem, miből az isteni és emberi törvény iránti engedel-
 messég áll; aztán az ellenállás és rombolás ösztönével,
 mi erélyt és tetterőt szül, ez teszi ki az igazi jellemet,
 mondja Lubrich.

Összegezve a fentieket, világosan láthatjuk, hogy
 a jellem, mint isteni kegyajándék, hasonlóan alapfölté-
 téhez, a szilárdsághoz, vesztültek az emberrel; s így
 nem függ tetszésünkől ilyen vagy olyan színezetű jel-
 lem nevelni a gyermekből; de az minden csetre na-

talmában áll a nevelésnek, hogy a gyermek derék jel-
 lemmé legyen.

Az előrebocsájtottak alapján, lássuk már most:
 miképen kezelendő a történelem a népiskolában, hogy
 az jellemképző feladatának megfeleljen?

Jellemképzés szempontjából a történelmi tanításban
 három főmozzanatra kell a tanító figyelmének irányulni:
 az első az emle, a második az értelmi, a harmadik az
 érzelmi vagy kedélyi. Mielőtt azonban ezeket külön viz-
 gálnók, ismerkedjünk meg előbb az eljárásnak vagy
 tanmódnak néhány általános tulajdonságával.

A tanak itt nem lehet kifejtő, hanem csak közlő,
 kivéve azon esetet, midőn valamely összehasonlításról
 vagy erkölcsi lehozásról van szó. A közlő tanak mel-
 lett azonban nagyon szükséges a kémlés, vizsgálás, ne-
 hogy a tanulók szenvedőleg állapotba kerüljenek. Az-
 ért a tanító őrizkedjék az egyetemi-féle előadások tar-
 tásától, mert ezzel elárulná, hogy nem ismeri az elemi
 képzés lényegét és célját.

Őrizkedjék a tanító a folytonos adoma vagy élce-
 léstől, mert ezáltal megfedkeznek a komolyságról, me-
 lyet a történelem helyes tanítása követel.

Leghelyesebben cselekszik a tanító, ha az időren-
 dileg csoportosító tanmenet alapján halad, melynek lé-
 nyege abban áll, hogy a történelmi tananyagot mintegy
 központokba gyűjti. A természetes időrendre eleinte nem
 tekint s központokul vagy nemzeti intézményeket s más
 mélyebben ható eseményeket, viszonyokat állít föl,
 melyeknek történelmi fejlődését egybe önti; vagy minden
 idők, minden népek történelmi elemeit veszi szemle alá,
 s ami hasznos, egy közös központba helyezi.

Ezen pár újmutatás — úgy hiszem — elegendő
 arra, hogy a tanító kivetkőzzék a történelmi tanítás
 azon általában divó felfogásából, mintha a történelem
 tanítása oly könnyű volna, hogy csak be kell tanulni
 és el kell mondani. Ernyedetlen buzgalommal törekedjék
 tehát a tanító egyszerű, természetes, értelmes előadásra
 tenni szert; legyen szava a tárgyhoz méltó, találó; ta-
 lálja el az utat a tanuló kedélyvilágába; minden előtt
 pedig, ha nevezetes személyeket közvetlenül beszélgethe-
 tünk, ne halványítsa el a plasztikai előadást, hanem adja ugy,
 amint van. Ezek mind oly fontos tényezők, melyek nél-
 kül a történelmet mint jellemképző tantárgyat képzelni
 sem lehet.

De térjünk már most át a történelem tanítására
 emlezési szempontból és nézzük: melyek azon főmozza-
 natok, melyek által a jellemképzés előmozdítható?

Tudjuk, hogy a történelem egy végtelen halma-
 zából áll az eseményeknek: azért azokat mielőbb eszmé-
 les tárgyává tehetjük, meg kell jegyezni, a jellem az emlebe
 vésni. De mivel az emle ereje korlátozott, azért az első, mit
 a tanítónak szem előtt kell tartania, a takarékoság törvé-
 nye, melynek fogva a szükségeset a nélkülözhetőtől, a lénye-
 gest a mellékestől, a fontost a jelentéktelentől megkülön-
 bözteti és helyes kiválasztást tesz, — mondja Niemyer.
 A fentiek alapján tehát a tanítónak magának kell a tár-
 gyat legalább főbb vonásaiban ismerni; mert elleneset-
 ben képtelen lesz a tárgy megválasztására. Amely tanító
 legfőképpen csak néhány leckével előzi meg tanítványait,
 az maga sem más, mint tanítvány és így magától érte-
 tődik, hogy terv nélkül dolgozik.

Ne terheljük meg a tanuló emlejét nevek és szá-
 mokkal, s ne ebből ítéljük meg a tanuló történelmi is-
 meretét, mert Schmidt szerint nem azon tanuló tud leg-
 többet a történelemből, ki legtöbb nevet és számot vé-
 sett be emlejébe, hanem az, ki a történelem magaslati
 pontjait szabadon el tudja mondani.

Nem elég jellemképzésre, hogy a történelmet a
 gyermek csak emlejében bírja, hanem szükséges, hogy
 a történelem erre vonatkozó tananyagát az értelem is
 feldolgozza; hogy így ez az eseményeket tisztán, vilá-
 gosan gondolja, okaikat, következményeiket s összefü-
 géseket belássa, a különöskébből az egyetemre emel-
 kedjék, minden korszak népeinek szellemét felfogja;
 csak akkor lesz a történelem több, mint pusztá emle-
 tárgy, lesz képző iskolája a szellemnek. Herder szerint:
 „A történelem az ember tükre, az idők világossága, az
 igazság fátylaja. Épen benne s általa kell csudálni ta-
 nulnunk, ami csudálandó, szeretni, ami szeretetre méltó,
 de megvetni, gyűlölni, utálni is, ami arra méltó.“

Értelemképzés szempontjából tehát úgy tanítandó
 a történelem, hogy a tanuló az eseményeknek okait, ösz-
 szefüggését, a korszakemet, erkölcsi szokásait, a művel-
 tési állapotot is szemlélhesse s fejlettsége magasabb fo-
 kán a történelemben uralkodó eszméket is kivehesse,
 mert ellen esetben nem felelhet meg az jellemképző fel-
 adatának.

Jóllehet a tanulóknak az okosan megválasztott tár-
 gyat leginkább az iskolában kell szellemi tulajdonává
 tenni: mégsem elégedhetünk meg azzal, hogy a tanuló
 a házi munkától majdnem teljesen felmentstük. Valamint
 más tárgyakban, úgy a történelemben is kell követelnünk
 önfoglalkozást. Nem elég csak azt kívánunk a tanulótlól,
 hogy az iskolában hallottakat ismétlje s elbeszéli tudja,
 hanem a történelem nyugpontjain vagyis bizonyos részek,
 korszakok befejeztével, de különösen az ismétlések után
 a szétszort vonásoknak egy képbe való egyesítésére is
 rá kell fogjunk.

A történelem ily tanítását azonban csak attól vár-
 hatni, aki eléggé jártas eme szakmában; miért is elke-
 rülhetetlen kellék marad a történelem tökéletes bírása
 arra nézve, ki azt értelem- és jellemképzés szempontjából
 előadni szándékozik.

Hogy a történelem igen nagy képző erővel bír az ifjú kedélyre, úgy érzelmi szempontból, valamint az egész jellemre, azt már a fentiekből is eléggé láthatjuk; azért a tanításnak tehát oly szellemben kell történnie, hogy ezen elemet is kellőleg kiaknázzassuk.

Niemeyer szerint: „Ha a történelem nem vezet annak belátására, ami az emberi nemzedéknek minden változásánál egyedül érdemel tiszteletet és méltó a követésre; ha nem látja tisztán a tanuló, hogy a gonosz, ha mindjárt diadalmasodik is egy időre, végre elpusztul s a megvetés, gyűlölet intó bélyegével áll a világ itélő széke előtt; ha ezen belátásból nem támad tiszta erkölcsi érzület, mely mident, mi az emberiségnek becsületére és nemességére válik magába fogad s azt ahol csak lehet, érvényesít; ha végre a multnak élményei nem vezetnek életbölcsességre s az ezzel szépen megférő ildomra: akkor minden történelmi tudomány, még a legmélyebb kutatókra nézve is, holt tudás marad.“ „Gonosz zúr a történelem — mondja Herder — ha azt ész nem világítja, erkölcs nem rendezi.“

Már, hogy a történelmi tanítás az érzelmi képzés ezen mozzanatának kellő érvényt adhasson: szilárd, biztos állappontra kell helyezkednie s a tanuló is oda emelnie, hogy onnan mindent tisztán megvilágítva láthasson, és szíve melege, emelkedést, vigaszt, megnyugvást találhasson. Ezen állapont, — mondja Lubrich — nem lehet más, mint az, melyre a nagy tudomány Müller János eme szavai mutatnak: „Ha még oly hiányosan van is kimutatva a történetkönyvben a legnagyobb forradalmaknak és ezek láncolatának títka: de bizonyos, hogy azokban magasabb kéz vezetése látható. Ismeretlenek tervei, kifürkészhetetlenek utjai. Az emberiség mindig ez állaponthoz tér vissza, és újra meg újra ehhez fog visszatérni; mert Krisztus nélkül a történelem semmi. Ő a kulcsa minden történetnek; s akik ellenségeinek látszanak is, akaratjok ellen mellette harcoltak; az ellene dobált kövek a kereszténység épületének díszítésére szolgáltak.“

De nem kell a multba mennünk: borzasztó látványokban igazolja korunk is, hova jut az ember, ha a világnak a személyes Isten általi kormányzása és Krisztus által történt kiengesztelése iránti hitét veszti. Ez állapont azonban sokkal jobban megtergatható, ha keveset, mintha igen sokat teszünk mellette. Isten utjai nem ismerhetők ki tökéletesen; azért valamint az erkölcsi, úgy a vallási dolgokban is csak általános igazságokra szorítkozunk, s ahol a tények összefüggését kiismerni lehetetlen, nem fogunk önkényes megoldáshoz folyamodni; mert a tanuló, ha nem is mindjárt, de később belátja annak helytelenségét s ezen egyes helytelenség miatt az egészről való meggyőződése is könnyen veszélybe kerül. Erőszak és roham nem illenek a kereszténység szelleméhez és mindig ártanak neki. S valamint a keresztény mozzanatra, úgy általában a jellem fejlesztésére nézve is óvakodni kell a túlzástól.

Ime ezek volnának szerény nézetem szerint azon elvek, melyek alapján vélném kezelendőnek a történelmet a népközlésben, hogy az jellemképző feladatának megfeleljen.

Hírek.

Biboros érsekünk aranymiséje. A kalocsai érseki megye és tartomány-papsága, úgy a hívők körében — mint az E-s írja — megindult a mozgalom dr. Haynald Lajos, biboros érsek aranymiséjének minél fényesebb és szívesebb megünneplésére. A népszerű főpap 1815. október 13-án született Széchenyben, Nógrád vármegyében. 1833-ban lépett az esztergomi érseki megye papnevendékei közé és harmincöt éves korában hebroni püspöki címmel már az elagott Kovács Miklós, erdélyi püspök segédje lón, öröklési joggal — coadiutor cum iure successione — és egy évre reá utódja az erdélyi püspöki széken. A provizorium idején a bécsi reichsrath és a nagyszabonyi konventikulum ellen oppozíciót képező erdélyi magyarságnak élére állva, oly élesen szembe szállt Schmerlinggel, hogy közte és a bécsi kormány közt szakításra került a dolog. 1863-ban elhagyta főpapi széket és szerény évi javadalmazás mellett karthagoi érseki címmel a római kurianál érvényesítette fényes tehetségeit, miglen a kiegyezés megtörténtével Andrássy gróf kormánya egyik első teendőjének tartotta a hazafias főpapot a trón által rehabilitáltatni és a kalocsai érsekségre kineveztetni. XIII. Leó pápa végre 1879. évi május 12-én S. Maria Angelorum címmel biboroki rangra emelte. Ezek külső adatai a fényes egyházi pályafutásnak, melynek felszázados fordulójára a nagynevű főpap hívői és papsága körében valódi lelkesedéssel folyik a készülődés. Különös tüntetésre készült régi egyházmegyéje, Erdély, melyet püspöksége, hazafias politikai szereplése és fényes alapítványai a hála emlékével fűznek hozzá, továbbá a magyar arisztokrácia, mely művészi becsű, külön ajándékkal fogja kifejezni a magasabb társadalmi körökben oly népszerű főpap iránt érzett hódoló ragaszkodását.

Kamarási méltóság. Ófelsége felső és alsó sz. buszárezredbeli őrnagynak, a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

Személyi hír. Rittersfeldi Kreybig Károly m. kir. honvéd dandár-parancsnok a napokban meglátogatta honvédek s a tapasztalt rend és fegyelem fölött megelégedését nyilvánította.

Kitüntetés. Ó Felsége az Ujvidéken állomásozó 6-ik ezredbeli zászlóalj puskaművészt, Vomberger Károlyt, a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki, sok évi hű és buzgó szolgálataért.

Athelyezés. Baráth Kálmán, m. kir. honvéd főhadnagy, társas életünk egyik kedvelt alakja, feldandár-segéd-tiszt minőségben Szegedre, az 5-ik honvéd gyalog-feldandárhoz helyeztetett át. Helyébe a zombori zászlóaljhoz Sartorius Lajos főhadnagy jön.

Kinevezés. A bajai városi főszámvevői állásra Paresetich Félix főispán Hegedűs Aladár budapesti m. kir. pénzügyi fogalmazót nevezte ki.

A szabadkai ügyvédi kamara részéről közhírre tették, hogy dr. Szabó József ügyvéd Hódáság székhellyel, — Lupkovits János köz- és váltó-ügyvéd Szabadka székhellyel, — dr. Drakulics Pál ügyvéd Zombor székhellyel és dr. Rottmann Miksa volt temesvári ügyvéd Ujvidék székhellyel a kamara lajstromába folytatólóg felvették.

Fogyasztási adók. A szegedi m. kir. pénzügyigazgatóság értesítette Szabadka város közönségét,

hogy a fogyasztási adók megváltására vonatkozólag, a város és a pénzügyigazgatóság között az egyezés nem sikerülvén, az árverést kitűzi azzal, hogy, ha a város közönsége a kiküldési áron hajlandó volna megtartani a fogyasztási adót, úgy 6 nappal az árverés megkezdése előtt nyilatkozhatik. Amennyiben pedig a város kiküldöttéi árverezni akarnak, bánatpénzt letenniök nem szükséges. A kiküldési ár 180,000 frt az összes adóra. Árverési határidő 1888. december 3-án délelőtti 10 óra; december 3-án délutáni 3 óra és december 4-én délelőtti 10 óra.

Ujvidéken a m. vasárnap tartott szőlőszeti értekezlet, egy bizottságot küldött ki, mely P. Popovits polgármester vezetésével Möriz Pál orsz. képviselő közbenjárása mellett, egy a miniszterelnök, mint a földmívelésügyi minisztereknél a Szerémségben szőlővel bíró ujvidéki gazdák érdekei megóvása végett szükséges hegyőri intézmény életbevitelét, illetőleg a fenálló intézmények módosítását fogja kérelmezni.

Gyászír. Goldscharek József sztanisicsi plébános elhunyt a papság által kiadott gyászjelentés így szól: Tetszett a mindenható Istennek, ki beláthatatlan gondviseléssel intézi mulandó életünk napjait, főtisztelendő Goldscharek József Háj-Szent-Lőrincről címzett prépostot, kiérdemült kerületi esperest és Sztanisics mezővárosának buzgó plébánosát, életének 73-ik, áldozásának 48-ik, s plébánosi tisztének 31-ik évében, hosszas és kinteljes betegség és az előkészítő szentségek áhitatos felvétele után, folyó hó 22-én magához szólította. Az elhunytak hült teteme vasárnap, e hó 25-én, a sztanisicsi róm. kath. egyházban reggeli 10 órakor tartandó gyászmisé után fog az ottani sírkertben örök nyugalomra tétetni. Zombor, 1888. évi november 23-án. Béke hamvain, áldás emléké! A zombori egyházközség plébánosa és a család által kiadott gyászír így szól: Fájdalommal megtört szívvel tudatjuk rokonaink és ismerőseinkkel, hogy főtisztelendő Goldscharek József, Háj-Szt.-Lőrincről címzett prépost, kiérdemült kerületi esperes, Sztanisics mezővárosának plébánosa és Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, f. év november hó 22-én, életének 73-ik évében, hosszas és kínos szenvedés után elhunyt. A jobblétre költözöttnek földi maradványai november hó 25-én, vasárnap, reggeli 10 órakor a róm. kath. egyházban tartandó gyász isteni tisztelet után fognak a sztanisicsi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Sztanisics, 1888. évi november hó 23-án. Béke poraira! Az elhunyt rokonai.

Popovics-rekviem. A tabáni gör. kel. szerb templomban vasárnap 11 órakor Magyarevics Jeremiás ker. esperes ünnepi gyászmisét mondott az idei nyáron a fővárosban elhunyt híres szerb költőnkért Popovics Döméért, a ki eredeti lírai és drámai művein kívül Petőfi, Arany és Garay számos művét s Dóczy „Csók“-ját is szerb nyelvre fordította. A gyászmisét a budapesti „Szerb ifjúsági kör“ rendezte a „Főkölly-intézet“ nevédekéi énekkarának közreműködése mellett. Isteni tisztelet után a tabáni sírkertben fölmentek azt az emlékkövet, melyet a budapesti szerb ifjak közadakozásból emeltek a korán elhunyt jeles költő és hazafi sírja fölé.

Helyeigazítás. Petrovsczellőri irják: A második jegyzői állásra vonatkozó 160/kögy. ex 1888. sz. a. képviselőtestületi határozat, a járási főszolgabírónál Popovits Pánta és társa által 6380/kg. 1888. szám alatt benyújtott felebezéssel meg lett támadva. És így téves a „Bácska“ 91-ik számának azon híre, mintha a 3-ad ízben hozott határozat senki által sem felebezettetett volna.

A titeli szolgabírói járásban rövid idő óta Horváth László nagy tevékenységgel és eréllyel működik, ami valóban nagyon kívánatos ezen szolgabírói járásra nézve is; mert ami tíz év alatt történt itt, nagyon nevezetessé vált.

Jubileum. Mihelits Péter megyei kiadó f. hó 23-án tartotta meg megyei hivataloskodásának 30 éves jubileumát. A jubilanst számos ismerőse és jó barátja melegen üdvözölte.

„Thurán Anna“. Szabadkán az ottani társulat a jövő hó elején elő fogja adni Bartók Lajos legújabb színművét, Thurán Annát. Az előadásra várják a szerzőt is, kit ez alkalommal nagy ovációkkal készülnek fogadni.

Hímen. Pillisz József e hó 22-én vezette oltárhoz Cservenka Fuchs Károly kedves leányát, Lujzát, számos barátai és rokonai körében.

A sztanisicsi II. temetkezési egylet alapszabályai a belügyminiszterium által a bemutatási záradékkal ellátattak.

A bács-tiszai armentesítő-társulat e hó 16-án tartotta meg O-Becsén őszi közgyűlését. A községek megbízott képviselői teljes számban jelentek meg. Mint nekünk irják, előre lehetett sejteni, hogy a gyűlés a szokottnál mozgalmasabb lesz. A közgyűlés első tárgya a közlekedési miniszter leirata volt, mely szerint O-Becse község 102,000 frt megtérítésében marasztaltatott el. E nyílt kérdés miatt a felső és alsó érdekeltségi községek között évek óta folyik a viszálykodás. A társulat, illetve az érdekeltségek leírataiba becsatoltak, de az összehozás ellen az alsó érdekeltségi községek felelősek, mert szerintök reájok nézve igazságtalan és mélytántalan volt, és nemcsak a társulat alapszerződésével, hanem az első ciklusban elfogadott kuleszal, sőt az 1885. évi 23. t.-cikk 103. §-ával ellentétes. A gyűlés dr. Vlahovits indítványára elhatározta, hogy a miniszter rendelkezett tudomásul veszi, de fenntartja magának a jogot, hogy az alsó érdekeltség annak idején a szükséges törvényes lépéseket megteltesse. A gyűlés következő tárgya a közlekedési miniszternek a tiszai átvágás mellett építendő új töltésre vonatkozó rendelete volt. Az új végdát felépítése által O-Becse és Franyova (Aracs) községek szép termő földekhez jutnak, de a társulat nem hajlandó a miniszter rendelkezését eleget tenni; még a társulati elnök is abbéli nézetének adott kifejezést, hogy a miniszter téves információ alapján intézkedett.

Botrány a szabadkai színházban. A Bácskai Ellenőr írja: Csütörtökön este az „Egy csepp méreg“ színelőadás harmadik felvonása alatt Speizer Gusztáv apatini illetőségű úri egyéniség — boros állapotban — olyan éktelen lármát csapott, hogy a rendőrségnek kellett közbelépni s az illetőt a színházból eltávolítani.

Hímen. Bility Risza gaczkói (Hercegovina) kereskedő a napokban esküdtött örök hűséget Csupics Vana, sztanisicsi g. kel. plébános kedves leányának, Danica kisasszonynak.

Halálozás. Szabadkán Varga Elek, tekintélyes városi virilista a napokban, 65 éves korában, hirtelen elhunyt.

Nyomozás. Magánosok ellen erőszak büntetével terhelt Faragó Lőrinc vasuti előmunkás, ki a mult évi ősszel és a folyó év tavaszán a pest-zimonyi vasut vonalon, Szabadka körül dolgozott, ismeretlen helyre távozván, felkérletnek az összes hatóságok, hogy nevezetesen területükön, különösen a vasuti munkások között nyomozzák s feltalálás esetén a legközelebbi kir. ügyészségnek adják át. Szabadkai kir. trvszék.

Germanizáló zugiskola. Madarason egy nem itteni illetőségű, igen hiányos pedagógiai és módszertani ismeretekkel bíró egyén, a felsőbb hatóság engedélye nélkül, egy zugiskolát nyitott, szeparatiztikus irányú. Madarason ugyanis egynéhány száz német lakik, akikkel a helybeli tanítók annyira megkedveltették a magyar iskolát, hogy gyermekeik nem is akartak némétül beszélni, holott ezek számára a német nyelv kötelező tanfolyó vala. Ezen hosszú és kitaró fáradozás után elért eredmény veszélyben forog. Ezen, Schreiner nevezetű egyén, éppen egynéhány túlzó malmára hajtja a vizet, midőn zugiskoláját „német iskolának“ nevezte el, ezáltal egyenletlenség magvát szórja. Ezen jelzett irány homlok-egyenest ellenkezik a községi nép és az állam érdekével. Azáltal is árt a tanítóg haladásának, hogy régi, elavult módszer szerint tanít. Felhívjuk a megyei kir. tanfelügyelő ur figyelmét ezen ügyre.

Pályázat. Tovarisován a német tannyelvű r. kath. elemi iskolához f. évi december 5-ig terjedő határidővel tanítókat keresnek.

Öngyilkosság. Szabadkán Oresits Dániel földmives ismeretlen okból a napokban agyonlőtte magát. A szerencsétlen embert nejjén kívül négy kiskorú árva siratja.

Hímen. Radány Péter helybeli aljárásbíró mult szombaton vezette Baján oltárhoz a kedves és szép Paukovits Blanka kisasszonyt.

O-Sztapárról irják: Beköszöntötték a téli sötét éjszakák, melyeket O-Sztapár községének garázdalkodói fel is fognak használni; ajánljuk tehát őket a helybeli erélyes esendőr-örsparancsnok figyelmébe.

Kinos jelenet. Palánkáról irják: Az itteni kaszinóban a napokban kinos jelenet folyt le. Ugyanis M. Gy., itteni tekintélyes kereskedő, kártyázás közben összeszóvalkozott K. J-bal, egy 70 éves gyenge öreg emberrel. A szóvitának az lett a vége, hogy M. Gy. ököllel ment neki ellenfelének, titlegelte, sőt állítólag egy fogát is kiütötte. Jónak látta azonban M. Gy. másnap kilépését a kaszinóból bejelenteni s így ott az ügy be van fejezve, hanem, úgy halljuk, hogy a bíróságnál folytatása lesz.

Megjelent a Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület havi közlönye, a Gazdasági Értesítő, október és november havi 10. és 11. száma a következő tartalommal: Az ujvidéki kiállítás. — Jegyzőkönyv (ig. választmányi ülés. október 13.). — Birálati jegyzőkönyv (ujvidéki kiállítás). — A többlestűtűk (2 ábrával). — Az adai magy. kir. földmivesszkola állapota és működése a mult évben. — A méhek betelése. — Koncentrált marha-trágya. — A vetőmag kezelése és megválasztása. — A kecskeméti állami Miklós-telepen eladó európai szállóveszők. — Vegyes. — Apró közlemények: Cél-szerű e a takarmány felapritása és a szeckázás? A lovak patájának megnyitása. Nyulragás ellen sikerrel alkalmazható szer. Ragasz vaskályhák számára. A takarmányrpa eltartásáról. A dohánytermelők figyelmébe. A sertések súlyának meghatározása mérleg nélkül. Az egészséges jó heremag ismertető jelei. A bor lefejtése. A világ 1888-iki buzatermése. Olvasásra ajánlható gazdasági munkák. — Tagdíjak nyugtatása.

Palánkai hírek. E hó 4-én este, mint a tűzoltó főparancsnok, Mezey Károly, névnapjának előestéjén, a tűzoltó-egylet és az ugynevezett „Ehren Schützenverein“-nal — persze német parancsszóval — a főparancsnokuk tiszteletére fáklyás zenét rendeztek. Majd aztán fáklyás zenét vittek az új-palánkai elüljáróság- és képviselőtestületnek azért, mert Büchler Róbert tűzoltó-egyleti titkár, községi jegyzőjüknek megválasztották. Itt Michels Károly mondott felköszöntőt. Új-Palánka községétől a menet Büchler Róbert lakására ment s ott ismét Michels Károly, mint a tűzoltó-egylet alparancsnoka, köszöntötte fel a bajtárost s az eddig tanusított munkásságban kitartásra buzdítván őt. Büchler válaszában minden jót ígért s egyben kérte Német- és O-Palánka testvér községek lakosságát a testvéries egyetértés és szeretetre. — Az óvodás néni férjhez ment s helyébe a felsővidéki közmívelődési egylet által jutalmazott óvodásnő választott meg.

Az egyházi és a kultuszadó. O községében egy 81 éves agg ember, ki a községet már épp 50 éven át mint egyházi és harangozó szolgálta, pláne akkor is már, midőn szerény iskolánk, papnéküli templomunk volt. Egy interim templom 1844. azonban fölépülve, öregünk valódi „egyházfűvő“ (a harangozó charge megmaradt, mert ezelőtt is már harangok voltak) felcsapott csekély fizetéssel. Midőn azonban a magas kinstár 40 év után ismét mi reánk gondolt, éppítettett gyönyörű templomot a már roskadó helyébe. Biboros érsekünk egy gyönyörű orgonát is készítettett a jó hírnévnek örvendő pécsi Angsterne. Jubilánstunk már gyenge szemekkel bírván, fennevezett tisztét fele jövedelemért vejenek átadva, orgonanyomó-művészeknek megválasztotta magát. A község, mint több felekezethez álló erkölcsi testület, nem fizethette a r. k. orgonanyomót; mintán azonban más r. k. egyházi célokra is pénzre szükség volt és van, a kompetens egyházi gyűlés kultuszadót (vajmi csekélyt) vetett ki. A szegény jubiláns, kinek fizikai művészete nélkül nem lehetne szabályosan az Istent tisztelni, részestülne évi 12 frt fizetésben, azaz naponta 4 és 1/3 krbán. Édes kevés, midőn havonta legálabb 42-szer orgonát kell nyomni! Pirulni kell! de három és fél év alatt még nem kapott semmit. Öregünk joggal mondja nagy sóhajjal: „ha megkapnám keserű szerzett fizetésemet, én is csapnék jubileumot, kivált azért, hogy békességem volna az ezekvens urtól, ki minduntalan csekély adóhátralékom miatt zaklat.“

Fosztogatás. A bresztovác-pr.-sz-iváni országoton e hó 22-én egy apatini almakereskedéssel foglalkozó német asszonyt egy sztapári ember megfosztott utolsó krajcárjától. Nem elégedett meg a rabló a szegény asszonytól elrabolt pénzzel, hanem még kétszer arcul is csapta.

Dohány-raktár. A helybeli kincstári dohány-raktárt f. é. december 1-től Falcione Gusztáv, eddigi nagytisztviselés veszi át.

Garázdalkodás. Ó-Sztrapáron Volity Szima ot-tani lakosra a múlt éjjelek egyikén rálöttek, de szerencséjére a golyó a füle mellett repült tovább, a boszu-álló egy második lövést is kockáztatott, de puskája est-törtököt mondott, Volity Szima pedig ellillant.

Közzgyűlés. Zombor szab. kir. város törvény-
hatósági bizottsága 1888. évi november hó 28-án dél-
előtti 9 órakor a városháza nagytermében rendes köz-
gyűlést tart. Tárgyak: 1. Polgármesteri havi jelentés. 2. Belügyminiszteri leirat a külföldiek telepíthetése iránt alkotandó szabályrendelet tárgyában. 3. Földművelés-, ipar- és kereskedelmügyi miniszteri leirat az állategészségügyi törvény életbe lépésétől kezdve leendő intézkedésekről. 4. Közigazgatási bizottság bejelentése az tilésekről igazolatlanul elmaradt tagok iránt. 5. Vágóhidépítési bizottság jelentése az újonnan felépült közvágóhid felülvizsgálata tárgyában. 6. Polgármesteri jelen-tés a közvágóhid iránt alkotott szabályrendelet némely határozományainak módosítása iránt. 7. Jogügyi bizott-ság jelentése Koczki Erzsébet urnének az iparos tanu-lók javára letéteményezett o. é. 2000 ftos alapítványa és az ennek érdemében bemutatott alapítólevél tárgya-ban. 8. Pénzügyi és gazdasági bizottság jelentése Lorenz Károly es. kir. mérnökkari századosnak adandó jutalom tárgyában. 9. Szintügyi bizottság előterjesztése a jelenleg helyben működő szintársulat igazgatójának to-vábbi szerződéséről. 10. Thuszky János szántai lakosnak városi bizottsági tagságáról bejelentett lemondása. 11. Fizetési előlegek iránti kérvények. 12. Időközben esetleg beérkező sürgős ügydarabok. Kelt Zomborban, 1888. november hó 24-én. Dr. Csíhás Benő polgármester.

Dr. Holub Emil, a birneves Afrika-utazó, tegnap, hétfőn este tartotta felolvasását a színházban. Az érdeklődés az előadás iránt oly nagymérvű volt, hogy a jegyek nagyrésze elkelt.

Vásárunk. F. hó 25-én és 26-án folyt le őszi vásárunk. Rendesen ez szokott lenni az év legforgalma-sabb vásárja; az idén azonban nem tapasztaltuk ezt. Kevés idegen kereskedőt, még kevesebb környéki lát-tunk, úgy, hogy az árak majd minden árnál alacso-nyak voltak. Egyedüli kivételt képezett a disznó-piac, hol nagy volt a vételkedv, úgy, hogy a kihizott disznók klgmja 44—45 kron is elkelt.

Irodalom.

Az Athenaeum nagy képes naptára 1889-re megjelent és beküldetett hozzánk. A vasok kötet, melynek szépirodalmi része 8, tiszti című, köz-használati része stb. 16, összesen 24 nagy nyolcadréti ívet tartalmaz, a magyar naptáriródlomban már évtize-dek óta első helyen áll s ama vállalatok közé tartozik, melyeken folytonos haladás észlelhető. Szépirodalmi részét állandóan legismertebb régi és újabb íróink közre-működése emeli. A jelen évfolyamban, mely már a har-madik, Lévy József, Beóthy Zolt, Endrődi Sándor, Reviczky Gyula, Pósa Lajos közölnek költeményeket, míg Tolnai Lajos, Faghné Gyujtó Izabella, Palotás Fausztin, Szépfaludi Ö. Ferenc szép prózai dolgozatokkal nyújtanak élvezetes olvasmányt; az ismeretterjesztő részben pedig dr. Hankó Vilmos, Madarassy László és Bor-nemisza Zoltán tárgyalnak közérdekű kérdéseket. Az év története arcképek és egyéb rajzok kíséretében szól a bel- és külföld legújabb eseményeiről, előtérben álló poli-tikai, irodalmi, művészeti szereplőiről. A „Józsv“ ról szóló cikk nyitja meg a sort, ezt követi a két népszerű fő-herceg bemutatása: Rudolf trónörökös a magyar írók közt és József főherceg családja körében, az év nagy halottjai: b. Sennyey Pal, Glyczy Kálmán, Somssich Pál, Perczel Béla, Trefort Ágoston, majd a 48-diki nagy események nagy intézője: Kossuth Lajos Turinban, a két új főpap: Meszlényi Gyula és báró Hornig Károly püspökök, az új hadügyminiszter: b. Bauer. Diszes rajzokban vannak bemutatva Fiume korszorija Deák Ferencnek, külön mű-mellékleten az épülő országház, aztán az akademia diszterme, a kereskedelmi miniszterium palotája, egész képsorozatban a dunai Vaskapu, a debreceni új templom, Mátyás király szülőháza Kolozsvárt, s Bécs nevezetes új szoborműve: Mária Terézia szobra. A külföldről be vannak mutatva I. Vilmos és III. Frigyes elhunyt német császár-
ok s a most uralkodó II. Vilmos, nejeivel és fiával, Charlottenburg, Friedrichskron; királynéknak szülei: az aranylakodalmas Miksa herceg és neje; a francia köztár-saság mostani vezetői: Carnot és Floquet, a bolgár trón támaszai: Coburg Klementina hercegnő és Stambulov kormányelnök stb. A szépirodalmi rész után következik a „Közhasználati rész“, mely sok hasznos és napenkint szükséges tudnivalót tartalmaz. A betűrendes hely- és tárgymutatóval ellátott s ez által csakugyan gyakorlati használatra való „Tiszti című“ terjedeleme s adatai-nak megbízhatóságára nézve első helyen áll a naptáriródlomban. Közhivatalok, miniszteriumok s azok keretébe tartozó dolgok, köztörvényhatóságok (megyék), törvény-székek és járásbíróóságok, tudományos és szépirodalmi intézetek, színházak, közlekedési vállalatok, biztosító társulatok és pénztárok, továbbá a budapesti orvosok és ügyvédek, az ügyvédi kamarák és bejegyzett ügy-
védek teljes névsorát tartalmazza e teljes 10 ivre terjedő rész. Budapest főváros tisztikarán kívül 129 vidéki város tisztviselőinek teljes névsorával is találkozunk, végül pedig a vásárok teljes jegyzékével. A negyedszázad ol-dalnyi kötet árát most is a régi: 1 ft 0. é. — 1 ft 15 krnak előleges (postautalvánnyal való) beküldése után a naptárt bérmentesen küldik.

Ujdonság. Mikszáth összegyűjtött munkái, 1-ső füzet, „A tek. vármegye“ ára 35 kr. — Timon, „A váro-si kegyuraság Magyarországon,“ ára 1 ft 60 kr. — Csalány, „Harcászát,“ ára 1 ft 20 kr., „Utasítás a m. kir. népfelkeltők tisztképző tanfolyamok számára,“ ára 40 kr. — Collius, „A molnár leánya,“ ára 60 kr. — „Harmatos ág,“ emlékéversek gyűjteménye, kiválóbb köl-töktől, ára 1 ft. — Zeneművek: Huber S., „Hej, dudás, dudás, dudás volt az apám,“ „Sej, haj göndör a babám,“ 2 kedvelt népdal, énekhangra, zongorakísé-rettel, ára 45 kr. — Mátrai, „Monokli“ (Polka Mazur), ára 60 kr. Kapható Schön Adolf könyvkereskedésében Zomborban.

Megjelentek az 1889. közönséges esztendőre a következő zsebnaptárak: községi és körjegyzők zsebnaptára, szerkesztette Barta László. Ára 1 ft 20 kr. Ugyvédi naptár, szerkeszté Szántó József. Ára egész

vászon kötésben 1 ft 20 kr. Jegyzék-napló ügyvédek, körjegyzők, bírák és bírósági végrehajtók részére. Szer-keszti dr. Siegmund Vilmos. Ára 1 ft 40 kr. Közhasznu zsebnaptár mindenki számára, hasznos tudnivalókkal és jegyzéknaplóval, díszes ang.-vásznon kötésben. Ára 1 ft 20 kr. Monológok, vig és komoly magánjelenet gyűjte-mény jelent meg az utóbbi időben, mely valóban egy igen lényegpótló vállalat a magyar irodalom terén, any-nyiból, mivel még ily mű eddig magyar nyelven nem létezett. Eddig megjelent a következő 21 szám: 1. A kakasüllőn, vig monolog. Irta Gabányi. 2. A szórakozott kisasszony, vig monolog. Charles Monselet után irta Ga-bányi. 3. Desperat ur, vig monolog. Jules de Marhold után irta Gabányi. 4. Az élet. Grenet Dancourt után szabadon fordította Szentpéteri. 5. Filippó, vig monolog. Irta Gabányi. 6. Szeretem a nőket, vig monolog. Irta Georges Lorin, ford. Szentpéteri. 7. A levél, vig mono-log. Irta Gabányi. 8. A légy, vig monolog. Emilie Guillard után fordította Hevesi József. 9. Az öreg táncmester, tragikomédia. Irta Csiky Gergely. 10. Loco, vig mono-log. Irta Gaál M. 11. Egy baleset, dialog. Irta Gabányi. 12. A két harisnyás, tréfa. Irta Radó Antal. 13. A komikus, magánjelenet. Irta Kirtly Emil. 14. Az orr, vig monolog. Irta Peterdi S. 15. A hajótörés, komoly mono-log. Irta Coppée, fordította Gabányi. 16. Gábor mes-ter, komoly monolog. Irta Lenkei Henrik. 17. A rákok. Ford. Ujváry és Udvarias ember. Ford. Sziklay. 18. Fe-kete frakkban. Irta Dreyfuss, fordította Kuliffay Ede. 19. Buzogány Sebestyén, Rózsafalvay. Irta Pósa Lajos. 20. Az új lakó. Irta Gabányi. 21. A zsarnok. Irta Rud-nyánszky Gyula. — Egy magyar főur a XVII. század-ban. Gróf Csáky István életrajza. Irta Deák Farkas. Ára 1 ft 50 kr. — Petőfi Sándor válogatott költeményei. I. rész. Lyrai költemények. II. rész. Elbeszélő költemé-nyek. Ára a két kötetnek 1 ft 80 kr. — Tárgymutató. A magyar királyi igazságügyminiszterium rendeleteihez és az igazságtügyekre vonatkozó egyéb miniszteri ren-deletekhez. 1867—1887. Ára füzve 1 ft 60 kr, köve 2 ft. — Mikszáth Kálmán a magyar nemzetnek egyik legkedveltebb írójának „Összegyűjtött munkái“ jelentek meg most füzetekben. Az első füzet a tekintetes vár-megye 1—3 ívet hozza. Ára füzetenként 35 kr. — Csiky Gergely színművei XXIII. — Divatképek, színmű három felvonásban. Irta Csiky Gergely. Ára 50. — Az Athenaeum nagy képes naptára 1889. évre, bő szépiro-dalmi részekkel és teljes tiszti cíművel. Ára 1 ft. — Szébasztol. Irta gr. Tolsztoj Nikolajevics Leó, orosz-ból fordította Csapay László. Ára füzve 90 kr. — Fáy András élete és művei, irodalomtörténeti tanulmányok. Irta Findura Imre. — A magyar esődjog rendszere. Irta dr. Apáthy István. I. rész: Anyagi esődjog; ára 2 ft 60 kr. II. rész: Alaki esődjog; ára 2 ft 40 kr. — Amor auf dem Lande. Dorfgeschichten von Sidonie. Ára 1 ft 50 kr. Kunterbunt. Mit Illustrationen von Satenello (Josef Márkus). Ára 1 ft 50 kr. — Leich-geschichte Erzählungen. Mit Illustrationen. Aus „Cavia“ pikante und heitere Blätter. Ára 1 ft 50 kr. Geschieh-ten aus dem High. life. Mit Illustrationen. Ára 1 ft 50 kr. — Kaphatók Kollár József könyv-, zenemű- és papir-kereskedésében Zomborban.

Színház.

Ferréol, színmű 4 felv. Irta Sardou. Előadták nov. 22-én.

Sardounek ezen, Gaboriau egyik regényére emlé-keztető és eszelekvényekben elég sovány színműve eléggé szép előadásban került színre. Az egész első felvonáson keresztül tartó, sőt még a második felvonás jórészébe is belevágó expositio s a végjelenetekben elő nem ké-szített házassági fordulat nem segítette ugyan elő a dráma magának érdekfeszítő hatását, mindennek dacára mégis Hevesi (De Boimartel), Dombainé (Robert) sőt nem egyhelyen Dombai (Ferréol), Tordai Mariska (Therese) já-téka is, mindvégig fenn bírták ezt tartani. Különösen Dombainénak országnérsége van az est sikerében. Ma már moduláltabb arcjátékot is láttunk nála. Az egész szereplő csoportról különben edes kevés mondani va-lónk van. S ezt természetesen a dráma passivitásának kell tulajdonítanunk.

Az arany ember. Színmű 5 felv. Irta Jókai Mór. Előadták nov. 24-én.

Valóságos színeképek sorozata, a mint maga a szin-lap is hat képet ír le a darabban. Lányha és vonatott volt természetesen egy kissé az előadás is, amint ez a laza eszelekményből már szűkséggéppen folyik. De He-vesi remek játéka, Tordai Mariska kedves megjelenése elég érdekfeszítő ponttal szolgálhattak. Hevesi Kisztyánja különösen a balatonparti kastélyban melegséget, őszin-teséget s művészi könnyedséget árult el. Csak a puskát nem kellett volna Dombainak átengednie. Dombai arany embere egy kissé gyöngé férfiaságot tüntetett fel. Szinte féltették attól az energikus Tódortól. Tordai Mariska mindvégig érdekes alakítást nyújtott. Különösen az első jelenetekben megkapó naivitással ábrázolt. Csügényi többször belemelegedett. Timeája különben a második képből volt legsikerültebb. Bánházi Athaliaja egy kissé darabos és pénztárok, továbbá a budapesti orvosok és ügyvédek, az ügyvédi kamarák és bejegyzett ügy-
védek teljes névsorát tartalmazza e teljes 10 ivre terjedő rész. Budapest főváros tisztikarán kívül 129 vidéki város tisztviselőinek teljes névsorával is találkozunk, végül pedig a vásárok teljes jegyzékével. A negyedszázad ol-dalnyi kötet árát most is a régi: 1 ft 0. é. — 1 ft 15 krnak előleges (postautalvánnyal való) beküldése után a naptárt bérmentesen küldik.

Felhő Klári, népszínmű 3 felv. Irta Rátkai L. Előadták nov. 25-én.

Rátkainak e darabja legjobb népszínműveinknek egyike. Aba András (Hevesi) nemes lemondó lelkével, Viola Éva (Dombainé) tisztes szerelmével, Fátoly Ferkó (Deák) tipikus könnyelműségével s Felhő Klára (Zom-bori Ilona) odaadó és jólelkű természetével biztosítják a darab sikerét. S ehhez a eszelekmények szoros egymásba fonódása, a helyzetek ügyes megalakítása érdekeltséget és igaz részvétet ébresztenek. Mesészővése világos és átlátszó s megoldása szerencsés és megnyugtató.

A szereplők mind elemükben voltak. Az előadás általában hévvel, élénken folyt. Dombainé gondos és találó alakítást nyújtott. Teljesen ura volt szerepének. Zombori Ilona bánoatosan esengő dalaival sok tapsot ara-rott. Hevesi tulságosan erős hanghordozásával páthosztát egy kissé elrontotta. Deák is rontott a magán itt-ott igenis közönyösnek tetsző kifejezéseivel. Hangjával és dalaival hatott. Móori pompás Istók volt. Egyike volt ez legsikerültebb alakításainak. Koupeljárt többször is megismételtették. Rózsáné Rökkánéja ügyesen, de nem egyszer sikítónan pergette a nyelvét. A női kar jobban figyeljen a szinpadra! A többi szereplők is helyén vol-tak. A szöke Szabeni ügyes fekete cigány volt; a hang-

talán hegedülést finom megfigyeléssel produkálta. Szóval dicséretet mindnyájoknak.

Közönség csaknem tele házzal volt és sirva nevetett.

A mint halljuk kedves primadonnáknak Zombori Ilonának, hétfőn, dec. 3-án lesz a jutalomjátéka. Azt hisszük, hogy ő neki nincs szüksége senmiféle ajánlatra.

n.

AZ ÖLTÖZKÖDÉS RŐL.

— Levél Slavóniából. —

Itt az ősz. Hányszor és hány variációban mondták ezt már. Nem újság egy sem, s mégis ha jön az ősz, újra és újra elfogja az embert a természet szomorúsága. Pedig ilyenkor van a szüret. Ezenkívül más holmi apró öröme is van az ősznek, kivéve az ideit, midőn ma már csaknem arasznyi hó fűdi a földet, november 7-én. De eszembe jut valami. Illetlen, unalmas embereknek tartják azokat, kik sokat beszélnek az időről. Szegény gazdászok, ők a világ legunalmasabb emberei, mert más alig beszél egész éven át annyit az időről, mennyit a gazda egy nap alatt. Rám is ragadt valami ebből az unalmasságból, de azért másról fogok valamit mondani. Olyan valamiről, amit az idő juttat az ember eszébe.

Nyáron, mikor a hőség majdnem szurkálja a bő-rünket, vagy mikor az őszi szél oly szentimentál az em-ber szemébe kacag, majd rakoncátlan pajkosasággal az ablakon dörömböl s gúnyosan sivit a szegény kopasz ágak között, az ember önkénytelenül ruhatarára gondol s megsimogatja erszényét. Erről szólnék, ha szabad.

A ruházatkodásnál két hatalmas irányadó van: az erszény és a szokás, no meg az idő is. Mindenki úgy öltözik, amint erszénye engedi s úgy, ahogyan megszokta. Ha valaki egy kopláló, didergő sokac menyecs-két, olyan nehéz, tunikás, fódros ruhába akarna bujtatni, mint aminőt a divatos hölgyek drága pénzen szereznek s hozzá még egy csomó pénzzel ajándékozná meg, hogy mindig így öltözzék, tapasztalná azt a furcaságot, hogy a szegény asszony éhen s fázva futna el előle. Dehogy kell neki ilyen maskara. Az ő öltözéke legszebb széles e világon. (Az ő szemében.)

Megfigyeltem az itteni sokac asszonyok öltözködé-sét, különböző időjárásban. Hosszu, bokáig érő, bő, rán-cos vászon szoknya, ugyanilyen bő, rancos, nyakig érő derék képezi az egész öltözéket. Az öregebb asszonyok tiszta fehér. Fejükön fehér vászonkendő van hátrakötve a nyakuk körül. Így megy minden vasárnap a tem-plomba tiszta fehérben a szegény sokac asszony télen-nyáron. A leányok ruhája alul, s a bő, rancos ujjakon, melyet a kézesüklónál kélzél tart össze, gazdagon ki van varva piros pamuttal. Fejükön nem hordanak ken-dőt, sem hidegben, sem melegben, hajukba, melyet egy-szerű fonatban tekernek fejük körül, tarka szalmavirá-got tűzdelnek. A nyakukon különböző színű, sok sor gyöngy függ. Lábukon semmi sines. Így láttam őket öltözve a legnagyobb hidegben is. Ha pedig valamelyik nagyon melegen akar öltözni télen, báránybőrös, rövid kacabánykát ölt. Ez azonban a nyaknál elől mélyen ki van vágva s ujjá nincs, akár egy divatos bálí derék. A férfiak szintén ily lengén öltöznek, csakhogy lábukon boeskor van. Vannak itt télen-nyáron a dalmát tenger vidékéről, likai munkások, kiknek hasonló toilettéjük van. Fehér (ugyan nem vakító) öltönyöket, fekete ha-risnya egészíti ki. Ezek is olyan rövid kacabányt hor-danak ujjak nélkül, csakhogy télen-nyáron. Nyáron a szört kifelé, télen befelé fordítják. Hasznos ruhadarab ez. Alváskor ágynemű. Nyáron a gazdája feje alá teszi, télen pedig takarózik vele, persze ahogyan lehet. Min-den évszakban pedig reggelenként törülköző. Hanem azért évekig eltart.

Es meg kell nézni ezeket a fickókat. Erős, izmos valamennyi, akár a vas, s magas mint egy óriás. Lát-tam egy 16 éves fiút, éppen két méteres volt. S ha el-el nézem őket, midőn munka után pihenőül, súlyos kódá-rabokkal lapdázna, vagy látom a szegény sokac asz-szonyt, midőn egy szál ruhájában fűrgén s dalolva lép-ke a legnagyobb hidegben is, nem irigylen egyiknek a ruháját sem, nem is akarom mindenben követni, de elgondolom, mennyire fölösleges az életre és egészségre a szoros ruha és a (benn találják a „turi vásár“ nó-tában).

Mariska.

Naptár. November.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
27 Kedd	Ákos	Virgil	15 Guriás
28 Szer.	Sosten	Günther	16 Máté
29 Csüt.	Saturnin	Valter	17 Gergely
30 Pént.	András ap.	András ap.	18 Plat. és R.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: BITTERMÁN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

5910. szám.

kig. 1888.

Pályázati hirdetmény.

Kula községében leköszönés folytán egy 350 frt évi fizetéssel egybekötött községi irtóki állomás van üresedésben, melynek választás utján leendő betöltésére határidőül folyó évi decem-ber hó 5-ik napjának reggeli 9 órája tü-zetik ki.

Felhivatnak a pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi december hó 4-ik napjának délutáni 5 órájáig a kulai szolgabíró-ságnál nyújtsák be. A szerb nyelvet szó-és írás-ban tudók előnyben fognak részesülni.

Kulán, 1888. november hó 21-én.

Schick Mátyás,

főszolgabíró.

Árverési hirdetés.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kapp Adám bresztováci lakos végrehajthatónak Pávkov Péter ó-sztapári lakos végrehajtást szenvedő elleni 190 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (az apatini kir. járásbíró) területén levő, Ó-Sztapáron fekvő, az ó-sztapári 80. sz. tjkvben Pávkov Péter nevében álló A. 1198/b/2. hr. sz. 1 hold 400 □ öl szántóra az árverést 430 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1889. évi január hó 16-ik napján délelőtti 9 órakor Ó Sztapár község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 43 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1888. évi október hó 19-én.
A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hirdetés.

Tataháza a mateovicsi tanítói állomásra az iskolaszék december 15-éig pályázatot hirdet. A javadalom: a) 300 frt készpénzben, b) fűteni való szalma, c) 250 négyszögölnyi kert, d) egy szoba, konyha s kamarából álló szabad lakás. Az állomás azonnal elfoglalandó. Nők előnyt nyerne. A folyamodványok Bács-Almásra ngos dr. Csicsáky József prépost-esperes urhoz küldendők.

Pályázat.

A mélykúti róm. kath. elemi népiskolánál nyugdíjazás folytán megüresedett IV. V. s VI. f osztályu tanítói állásra pályázat hirdtetik. Javadalma: oszt. ért. 100 frt készpénz, $\frac{1}{4}$ telek tanyaföld és ehhez tartozó herésföld haszonélvezete a földadó teherrel. A megválasztott tanítónak kötelessége a tornaszatot és kertészetet saját osztályában, továbbá az ismétlőiskolát is külön díjazás nélkül tanítani. A szabályszerűen felszerelt kérvények folyó évi december hó 4-ig a mélykúti róm. kath. iskolaszékre címezve, nagyságos és főtisztelendő dr. Csicsáky József ker. tanfelügyelő urhoz Bács-Almásra küldendők.

Kurka Károly,
pléb., iskolaszéki elnök.

3-2

Hirdetés.

Bács-Bodrogh megye tekintetes törvényhatóságának folyó évi 480. sz. a. kelt határozata folytán a moholyi iskola-nének lakosztályának 1980 frt 28 kr előirányzott árban leendő kibővítése engedélyeztetvén, ezen munkának árlejtés útján leendő biztosítására f. évi december hó 12-ének d. e. 9 órája Moholy község házához kintüzetik.

Minek folytán felhivatnak mindazok, kik a fenti munka teljesítésére vállalkozni szándékoznak, miszerint a fenti határidőben 200 frt bánatpénzel ellátva megjelenni sziveskedjenek.

Ugy az építési feltételek, mint a kiépítésre vonatkozó tervek és költségvetések a községjegyzői irodában betekintheők.

Moholyon, 1888. november 20-án.

Mikosevits Antal,
jegyző.

Ofner Lipót,
3-1 bíró.

Figyelmeztetés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy üzletemben

kizárólag valódi elsőrendű
amerikai petroleumot
árusítok el.

Sztrilich Zsigmond.

2-2

Hirdetés.

Feketehegy község tulajdonát képező országos- és heti-vásár helypénzszedési-jog folyó évi december hó 1-én délelőtti 9 órakor a község házában 1889. évi január hó 1-től 3 évre nyilvános szóbeli árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a község házában a hivatalos órák alatt bármikor betekintheők.

Feketehegyen, 1888. évi nov. 20-án.

Vajányi Gyula,
jegyző.

Gáspár Mihály,
2-2 bíró.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíró 8974/1888. számú végzése által Klein Emil budapesti lakos javára Bruck Antal és Bruch Adolf zombori lakosok ellen 248 frt 75 kr tőke, ennek esedékessége napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 42 frt 35 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 460 frtra becsült 2 drb ló, és 1 kocsiából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 9136/1888. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Zomborban a város házában leendő eszközésére 1888-ik évi december hó 14-ik napjának délelőtti 9 $\frac{1}{2}$ órája határidőül kintüzetik és ahhoz a veuni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kiízetendő.

Kelt Zomborban, 1888. évi november hó 23-án.

Cservenka Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

Árlejtési hirdetés.

Jankovác nagyközség alólírott előjárósága által ezennel hivatalosan közhírré tétetik, miszerint községünkben az 1889. év folyamán felépítendő új község házára vonatkozólag **folyó 1888. december hó 16-án délelőtti 9 órakor** nyilvános árlejtés fog megtartatni, mely alkalmal a szándékba vett új község házában felépítése a legkevesebbet vállalkozónak kiadatik.

Az építkezéshez megkívántató téglá mennyiséget a község természetben adja.

Kikiáltási ár 11,253 frt 59 kr melynek 10%-át árlejténi szándékozik, az árlejtés megkezdése előtt biztosítékképp készpénzben vagy óvadékképes papirokban letenni tartoznak.

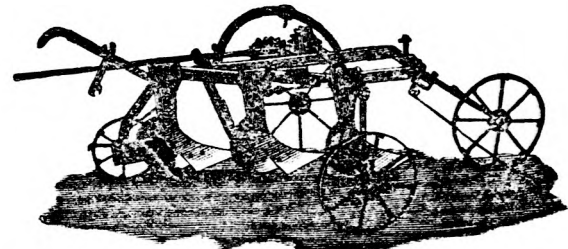
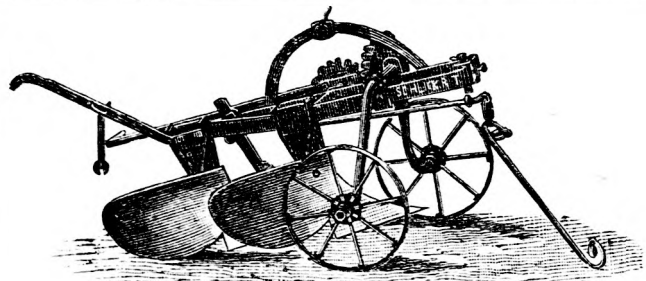
Felkérletnek vállalkozni szándékozik, miszerint a mondott időben Jankovác község hivatalos helyiségében megjelenni sziveskedjenek.

A megyei magy. kir. építészeti hivatal által felülvizsgált és jóváhagyott tervrajz és költségvetés a hivatalos órák folyamán a jegyzői hivatalban mindennap megtekintheők, a hol az árlejtés és építkezésre vonatkozólag bővebb felvilágosítás is adatik.

Kelt Jankovác, 1888. évi november 10-én.

Az elüljáróság.

3-3

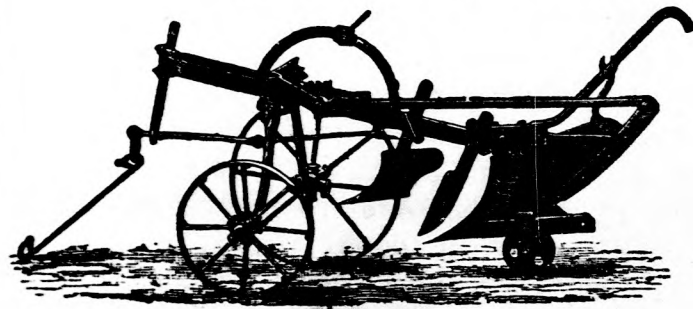
A budapesti Schlick-féle vasöntöde és gépgyár részvény-társaság ZOMBORBAN

mintaraktárt állított fel

ahol gyári áron kapható: **Vidats** és **Schlick-féle** eredeti egy- és többvasu **eke**, **rayol-eke**, **vasborona**, **szecska**vágó, **tengeri morzsoló**, **gabona-tisztító rosta**, **trieur**, **vetőgép**, **gőz- és járgány-cséplőgép** stb.

A mintaraktár vezetője **ROMBAY DEZSŐ** ur, a gazd. egyesület titkára, minden eladott géphez megadja a szakszerű használati utasítást.

A mintaraktár helyisége: **kistemplom-utca**, **Markovits-féle ház**, az adóhivatallal szemben.

Ugyanott kapható:
Mokry-féle kézi kapáló-eke.

